

Силабус навчальної дисципліни «ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ»

Освітня програма: Туризм
Спеціальність: ІЗ Туризм та рекреація
 Перший (бакалаврський) рівень
 Рік навчання: 1
 Семестр: 2
 Мова викладання – українська

Структурний підрозділ	Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи Природничо-економічний факультет
Викладач:	Прізвище, ім'я, по батькові викладача: Ковтуник Інна Іванівна Науковий ступінь: кандидат географічних наук Посада: старший викладач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Профайл викладача: http://kafturyzmu.kpnu.edu.ua/kovtunyk-i-i/ E-mail: kovtunyk.inna@kpnu.edu.ua Робоче місце: ауд. 110 (кафедра туризму та готельно-ресторанної справи), навчальний корпус № 4, вул. Павла Скоропадського, 52
Лінк на освітній контент навчальної дисципліни	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=9199
Статус навчальної дисципліни	Обов'язковий освітній компонент
Обсяг навчальної дисципліни: Загальний обсяг годин	120 год.
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС
Форми навчання	Денна форма навчання
Політика навчальної дисципліни	<u>Академічна доброчесність.</u> Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. <u>Відвідання занять.</u> Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. <u>Лекційні заняття.</u> Структура кожного лекційного заняття поділяється на окремі питання, включає план та подальше його розкриття. Ефективність слухання курсу лекцій значною мірою залежить від активності та самостійності студента при підготовці до сприйняття лекційного матеріалу. Ця активність та самостійність повинні виявлятися не тільки у тому, щоб конспектувати зміст лекцій, а головне у тому, щоб усвідомити необхідність вивчення лекційного доробку, що складає умову правильного сприйняття та засвоєння знань із туризму та готельно-ресторанної справи на підставі самопідготовки до наступної лекції, практичного заняття. Деякі питання, терміни, положення, які розглядаються на лекції і практичних заняттях, студент може недостатньо розуміти, що потребує додаткового ознайомлення з науковою літературою. Цей матеріал треба не тільки підібрати, але і спеціально помітити, щоб запитати про нього у лектора або з'ясувати самому за допомогою підручника, словників та енциклопедій. <u>Практичні заняття.</u> До практичних занять викладач повідомляє: • теми та запитання, які потребують вивчення; • список літератури та інтернет-адреси інформаційних ресурсів, де

	можна знайти необхідний матеріал для підготовки питань практичних і самостійних робіт у повному обсязі; • завдання самостійної роботи. Цей вид підготовки передбачає виступи на практичних заняттях або ж індивідуальні звітування про виконання на консультаціях викладача. <u>Самостійна робота.</u> Більша частина змісту навчальної дисципліни виділяється на самостійне опрацювання. Самостійна робота повинна бути чітко спланована на увесь період навчання. Щоб зрозуміти матеріал, перше сприйняття розділу або параграфу повинно бути спрямовано на виділення в ньому головного, центральної думки. Важливо прослідкувати, як ця думка розвивається та обґрунтовується. Після цього навчальний матеріал розбивається на завершені за змістом частини й кожна частина поділяється на складові (виділяється головна частина думки). Конспектувати необхідно тільки після того, коли матеріал до кінця зрозумілий. Конспект повинен бути скороченим. Записувати рекомендується основну думку, а також невідомі способи обґрунтування, визначення, розкриття термінології та понять. В окремих випадках конспект може являти собою тільки план та скорочені тези проробленого матеріалу. Стислий конспект є результатом напруженої розумової діяльності студента над змістом підручника. Пророблений та законспектований таким чином навчальний матеріал засвоюється найбільш повно та міцно. Конспектувати посібник та рекомендовану літературу доцільно у тому ж зошиті, у якому записані лекції. Це дозволяє співвіднести матеріали конспектування літератури та лекції, взаємно їх доповнити та систематизувати. Самоконтроль щодо виконання навчальних завдань забезпечує подолання труднощів, які можуть виникнути при цьому та є необхідною умовою успішної роботи студента. <u>Письмові роботи.</u> Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, реферат, курсова робота). <u>Консультації.</u> Якщо у студента виникають питання, то він завжди може звернутись із ними до викладача. Викладач призначає консультації, які потрібні для роз'яснення незрозумілих питань, для відпрацювання пропущених занять, для перевірки виконання самостійних завдань. А також студент може звернутись на кафедру за літературою, за методичними рекомендаціями та іншими навчальними матеріалами. <u>Література.</u> Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.
Що будемо вивчати?	Предметом вивчення навчальної дисципліни «Туристично-рекреаційний потенціал України» є теоретико-методологічні засади вивчення природно-ресурсного потенціалу, туристичних ресурсів, їх територіального поширення територією України і рідного краю – Хмельниччини.
Чому це треба вивчати?	<i>Метою викладання навчальної дисципліни «Туристично-рекреаційний потенціал України» є формування в студентів знань і навичок аналізу туристично-природного потенціалу України та рідного краю – Хмельниччини для створення конкурентоспроможного національного туристичного продукту.</i> <i>Основними завданнями викладання навчальної дисципліни «Туристично-рекреаційний потенціал України» є теоретична і практична підготовка майбутніх фахівців, а саме:</i> • вивчення теоретичної бази навчальної дисципліни «Туристично-рекреаційний потенціал України»; • вивчення природно-ресурсного потенціалу, його структури; • вивчення туристичних ресурсів, підходів до їх класифікації; • аналіз природно-географічних туристичних ресурсів України; • ознайомлення з орографічними і гідрологічними природно-географічними туристичними ресурсами України; • аналіз бальнеологічних та біотичних природно-географічних ресурсів України; • ознайомлення з ландшафтними і кліматичними природно-географічними ресурсами України;

	• вивчення туристично-природного потенціалу рідного краю – Хмельниччини.
Яких результатів можна досягнути?	Програмні результати навчання: ПРН 01 – Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів. ПРН 04 – Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору. ПРН 05 – Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території. ПРН 23 – Знати та розуміти регіональну специфіку туристично-рекреаційної індустрії.
Як можна використати набуті знання та уміння?	Інтегральна компетентність: Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов. Загальні компетентності: ЗК 01 – Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 02 – Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 03 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 05 – Прагнення до збереження навколишнього середовища. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: СК 15 – Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності. СК 17 – Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території. СК 19 – Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів. СК 31 – Знання та розуміння регіональних аспектів туристично-рекреаційної індустрії.
Зміст дисципліни	Змістовий модуль 1. Теоретичні основи туристично-природного потенціалу України. Тема 1. «Туристично-рекреаційний потенціал України» як навчальна дисципліна. Тема 2. Методологія і методика географічних досліджень у туризмі. Тема 3. Територіальні рекреаційні системи (ТРС). Територіальні рекреаційні комплекси (ТРК). Тема 4. Рекреаційно-ресурсний потенціал: поняття, склад та структура. Змістовий модуль 2. Природничо-ресурсний потенціал України. Тема 5. Орографічні, спелеологічні та ландшафтні туристичні ресурси України. Тема 6. Гідрологічні туристичні ресурси України. Тема 7. Бальнеологічні туристичні ресурси України. Тема 8. Кліматичні та біотичні туристичні ресурси України. Національні природні парки. Національний природний парк «Подільські Товтри». Тема 9. Природно-географічні основи краєзнавства. Тема 10. Природно-географічні туристичні ресурси Хмельницької обл.
Методи навчання	В процесі викладання дисципліни «Туристично-рекреаційний потенціал України» використовуються наступні методи і прийоми викладання даної дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесід, конспектування, створення та розв'язання проблемних ситуацій, опрацювання методичної літератури, обговорення тематичних статей, дискусії, завдання дослідницького характеру, критичний огляд наукових публікацій, виконання варіантів ситуаційних вправ та задач, виконання завдань аналітичного характеру, самостійна робота студентів, консультації.

Основна:

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України. К.: Палітра, 2023. 112 с.
2. Данилишин Б. М., Дорогунцов С. І., Міщенко В. С. та ін. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України. К.: РВПС України, 2022. 716 с.
3. Любіцева О. О., Панкова О. В., Стафійчук В. І. Туристичні ресурси України. К.: Альтерпрес, 2024. 369 с.
4. Руденко В. П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича, 2023. 551 с.
5. Ярьоменко С. Г. Туристичні ресурси України. Херсон: Олді+, 2023. 472 с..

Допоміжна:

6. Economic Impact 2022: Global Trends. World Travel & Tourism Council. August 2022. URL: <https://wttc.org/Portals/0/Documents/Reports/2022/ EIR2022->.
7. Predeaux B. The resort development spectrum a new approach to modeling resort development. Tourism management. New York. 2024. P. 235-246.
8. Бейдик О. О. Рекреаційна географія: навч.-метод. посіб. К.: Обрії, 2025. 96 с.
9. Білецька Г. А. Рекреаційне природокористування: навч. посіб. Л.: Новий світ-2000, 2022. 149 с.
10. Благун І., Румянцева І. Аналіз сучасних тенденцій розвитку туризму в Україні в кризових умовах. Věda a perspektivy. 2024. № 2. С. 56-65.
11. Брич В., Галиш Н. Сталий розвиток туристичної індустрії: екологічний та статистичний вимір. Економічний аналіз. 2022. № 4. С. 23-30.
12. Гетьман В. І. Українські Карпати. Ландшафтно-рекреаційні ресурси. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2023. 136 с.
13. Джинджоян В. В., Корнеєв М. В., Ходак О. В., Небаба Н. О. Економіка та менеджмент міжнародного туризму: навч. посіб. Київ : В-во «Каравела», 2024. 376 с.
14. Івченко А. С. Вся Україна. К.: Картографія, 2006. 850 с.
15. Історико-культурні, географічні та економічні аспекти розвитку туризму на Хмельниччині: / за ред.: С. А. Копилов (гол. ред.), С. Е. Баженова (наук. ред.). Кам'янець-Подільський: Кам.-Под. нац. ун. ім. Івана Огієнка, 2017. 168 с.
16. Ковтуник І. І. Тектонічні, орографічні та ландшафтні природно-географічні туристичні ресурси Хмельницької області. *Трансформації та виклики XXI століття: український контекст*: колект. монографія. Розділ четвертий. Виробничий потенціал, сфера послуг та екологічна складова їх сталого розвитку: промисловість, видавництво, поліграфія, туризм, готельно-ресторанна справа, екологія. 4.1. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2025. С. 102-120 с. (2,0 авт. арк.). Доступ до наукової праці: URL: <https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/mon202509.pdf>.
17. Крупіца І. В., Євтушок О. В., Киричук В. Г. Світові тренди та перспективи розвитку туризму в Україні. Економічний простір. 2022. № 178. С. 24-30.
18. Миронов Ю. Б. Шляхи післявоєнного відновлення індустрії туризму в Україні. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2023. № 71. С. 64-68.
19. Паньків Н. Конкурентоспроможність України на світовому ринку туристичних послуг: ретроспективний аналіз. Grail of Science. 2024. № 36. С. 546-551.
20. Плотнікова М. Ф., Якобчук В. П., Ходаківський Є. І., Войтенко А. Б., Колеснікова М. С. Державна політика реалізації туристичного потенціалу України. Інвестиції: практика та досвід. 2022. № 3. С. 102-112. 14.
21. Рига І. І., Рошко С. М. Тенденції розвитку світового ринку туристичних послуг. Вісник Херсонського національного технічного університету. 2023. № 4(87). С. 396-400.
22. Сіра Е. О., Г Голубець І. М., Безрученков Ю. В. Післявоєнне відновлення туризму в Україні. Інфраструктура ринку. 2022. № 68. С. 155-158.

	23. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. К.: ЦНЛ, 2022. 311 с. 24. Хмельниччина туристична: історико-культурні, природно-географічні та економічні аспекти розвитку: колективна монографія / за ред.: С. А. Копилов (гол. ред.), С. Е. Баженова (наук. ред.). Кам'янець-Подільський: Кам.-Под. нац. ун. ім. Івана Огієнка, 2015. 192 с. 25. Хмельниччина туристична: історико-культурні, природно-географічні та економічні аспекти розвитку: колективна монографія / за ред.: С. А. Копилов (гол. ред.), С. Е. Баженова (наук. ред.). Кам'янець-Подільський: Кам.-Под. нац. ун. ім. Івана Огієнка, 2019. 208 с. Інформаційні джерела: 26. Закон України «Про туризм». Режим доступу до сайту: http://www.tourism.gov.ua. 27. Курс «Sustainability». Онлайн Академія UNWTO. Режим доступу до сайту: https://www.unwto-tourismacademy.ie.edu/course-catalog?product-category=sustainability. 28. Tourism for Sustainable Development Goals. URL: http://tourism4sdgs.org/. 29. Tourism Statistics. URL: https://www.e-unwto.org/toc/unwtotfb/current. 30. UNWTO Tourism Highlights. URL: https://www.e-unwto.org/.							
Обсяг дисципліни: види занять та години	Лекційні заняття: 24 год. Практичні заняття: 24 год. Самостійна робота: 72 год.							
Система оцінювання результатів навчання	Формами поточного контролю навчальної дисципліни «Туристично-рекреаційний потенціал України» є поточний контроль у формі усного опитування, виконання письмових робіт, виступів здобувачів при обговоренні питань навчального матеріалу, виконання практичних завдань тощо; модульна контрольна робота; самостійна робота. Формою підсумкового контролю навчальної дисципліни «Туристично-рекреаційний потенціал України» є залік.							
Критерії та норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів	Розподіл балів, що присвоюються студентам за результатами поточного і модульного контролю							
	Поточний і модульний контроль (60 балів)						Іспит	Сума
	Змістовий модуль 1 (30 балів)			Змістовий модуль (30 балів)			40	100
	Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
	10 балів	15 балів	5 балів	10 балів	15 балів	5 балів		
	Поточний контроль (10 балів) Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами роботи на семінарських заняттях складає 30 балів (за умови виконання всіх різновидів робіт, що передбачені). Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях – 12 балів. Оцінювання на навчальних заняттях переводяться в 10-бальну систему за формулою: (Сер. Бал. X 0,05 + 0,4) x 10. Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Студенту, який не підготувався до навчальних занять, не виконав поточних домашніх завдань, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів. Поточну заборгованість, пов'язану з непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).							
	Критерії оцінювання практичного заняття							
	Рівні навчальних досягнень		Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)		Критерії оцінювання			
	Початковий (понятійний)		1		Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними, самостійне опрацювання матеріалу викликає значні труднощі, відповідає на питання, які			

			потребують відповідей: «Так» або «Ні». Здобувач освіти порушує принципи академічної доброчесності.
		2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача, може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач освіти порушує принципи академічної доброчесності.
		3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі знань, умінь, навичок, виявляє окремі властивості, робить спроби виконати вправи, за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом. Здобувач освіти порушує принципи академічної доброчесності.
	Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає частину матеріалу: здатний його відтворити, орієнтується в поняттях, термінах, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач освіти переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
		5	Здобувач вищої освіти знає більше половини матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій, однак, з окремими помилками, вміє працювати з підручником. Здобувач освіти переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
		6	Здобувач вищої освіти розуміє положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки, відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою. Здобувач освіти переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно, логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями, фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання в стандартних ситуаціях. Здобувач освіти дотримується принципів академічної доброчесності.
		8	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, робити висновки, відповідь логічна, обґрунтована, однак, з окремими неточностями. Здобувач освіти дотримується принципів академічної доброчесності.
		9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати, систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, має сформовані типові навички. Здобувач освіти дотримується принципів академічної доброчесності.
	Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими, міцними знаннями, використовує їх у нестандартних ситуаціях, може визначати тенденції різних процесів, самостійно визначає мету власної діяльності, робить аргументовані висновки. Здобувач освіти дотримується принципів академічної доброчесності.
		11	Здобувач вищої освіти володіє знаннями з навчальної дисципліни, вміє знаходити джерела інформації, аналізувати їх, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності, спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію. Здобувач освіти дотримується принципів академічної доброчесності.
		12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності, використовує широкий арсенал засобів для доведення, обґрунтування своєї думки, схильний до системно-наукового аналізу. Здобувач освіти дотримується принципів

		академічної доброчесності.
Модульна контрольна робота (МКР) (15 балів) Модульні контрольні роботи (МКР) (2) складаються з 5 письмових завдань, кожне з яких оцінюється в 3 бали. За МКР студент може отримати до 15 балів. При отриманні менше 9 балів МКР вважається не виконаною і студент отримує можливість її перездати.		
Критерії оцінювання МКР		
Шкала ECTS	Бали	
Відмінно	14-15 балів	
Добре	12-13 балів	
Задовільно	9-11 балів	
Незадовільно	8, менше 8 балів	
Самостійна робота (5 балів) Самостійна робота оцінюється за наслідками перевірки завдань. За самостійну роботу студент може отримати до 5 балів. При отриманні менше 3 балів завдання вважаються не виконаними і студент отримує можливість їх перездати. Здобувачі вищої освіти виконують наступні різновиди самостійної роботи: - опрацювання лекційних текстів; - підготовка до практичних занять; - опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання; - написання есе; - підготовка презентації.		
Критерії оцінювання самостійної роботи		
Високий рівень 5 балів	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні знання тем, винесених на самостійне опрацювання, виявляє розуміння предмета висловлювання, вміє наводити доведення, порівнювати, формулює висновки, бачення матеріалу. Здобувач освіти дотримується принципів академічної доброчесності.	
Достатній рівень 4 бали	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, але здобувач допускає кілька помилок, дотримується послідовності викладу матеріалу, винесеного на самостійну роботу, вміє наводити власні приклади, добирає самостійно інформаційні джерела. Здобувач освіти дотримується принципів академічної доброчесності.	
Середній рівень 3 бали	Якщо здобувач виявляє розуміння понять, винесених на самостійне опрацювання, але допускає неточності, не вміє наводити приклади, не може здійснювати пошук необхідної інформації, допускає деякі помилки. Здобувач освіти дотримується принципів академічної доброчесності.	
Початковий рівень менше 3 балів	Здобувач вищої освіти виявляє незнання більшої частини навчального матеріалу, невпевнено викладає матеріал, допускає помилки, не може здійснювати необхідний пошук інформації. Здобувач освіти порушує принципи академічної доброчесності.	
<u>Академічна доброчесність.</u> Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.		
<u>Неформальна / інформальна освіта.</u> Визнання Кам'янець-Подільським національним університетом імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано наступним документом: «Порядок визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)» https://surl.lu/beaaaw . Неформальна освіта:		

